

מעדני אשר

גליון תנ"ד (שנה י')

פרשת ויקרא

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 311-12 ללשון הקודש: 111-47

האם יש איסור להקריב קרבן בעל מום על המזבח אף במצב של פקוח נפש?

בפרשת א' ב' אדם כי יקריב מכם קרבן.

איתא בגמ' תמורה ז' ע"מ א' אמר ר' ינאי בחבורה נמנו וגמרו המקדיש בעל מום לגבי מזבח, עובר חמשה איסורים.

איתא בגמ' גיטין נ"ו ע"מ א' דקמצא בר קמצא אמר לקיסר מרדו בך יהודאי, א"ל מי יימר, א"ל שדר להו קורבנא, חזית אי מקרבין ליה, אזל שדר בידיה עגלא תלתא, בהדי דקאתי שדא ביה מומא בניב שפתים, ואמרי לה בדוקין שבעין, דוכתא דלדין הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוא, סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות, אמר להו רבי זכריה בן אבוקולס, יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח.

יש להקשות: כיון דרצו להקריב את הקרבן שיש בו מום משום שלום מלכות, על כרחך היה בו משום פיקוח נפש, וא"כ הא"כ דחה ר' זכריה בן אבוקולס דבריהם מחמת דיאמרו בעלי מומין קריבין למזבח, הרי פקוח נפש דוחה כל האיסורים, כך מקשה בקובץ הערות ס"י מ"ט אות ז' להגר"א וסרמן הי"ד בעל הקובץ שיעורים.

איכא כמה תרומים:

א. אמנם לדידהו איכא פקוח נפש להקריב למזבח קרבן זו שיש בו מום, אבל לאותם שילמדו מזה היתר להקריב קרבן בעל מום, להם אין היתר של פיקוח נפש, וא"כ לא הותר פיקוח נפש אם על ידי זה יגרסו לעבור על איסור שלא במקום פיקוח נפש.

אבל דוחה תרוץ זה: דהרי עכשיו עוברים רק על לפני עור לא תתן מכשול, שגורם להם מכשול לעבור על איסור הקרבת קרבן בעל מום, וא"כ כמו שפיקוח נפש דוחה איסור הקרבת קרבן בעל מום, ה"נ לידחי פיקוח נפש איסור דולפני עור לא תתן מכשול.

ב. ע"פ דברי המאירי ב"ק פ' על הא דאיתא התם בגמ' במעשה דאותו חסיד שבדקו ולא מצאו בו רק אותו עון שגידל בהמה דקה עז בא"י, שיהיה לו חלב שהיה גונח מלבו, ואף דפיקו"נ דוחה לכל איסורין שבתורה, מ"מ כיון דתקנה זו היתה קלה בעיני ההמון עם, היה מקום להחמיר גם במצב של פיקוח נפש וה"נ בכך דהכא שלא יקל בעיני העם בקרבת בהמה בע"מ ע"ג המזבח יש להחמיר אף במקום פיקוח נפש, כך תירץ בקובץ הערות הנ"ל.

ג. ע"פ מה שכתב בעב"ץ שם דסבור רבי זכריה שלא יקפיד הקיסר אם לא יקריבו בהמה שיש בזה מום, כיון שע"פ התורה אסור להקריב את זה, לפי הנ"ל אתי שפיר דלא היה כאן פקוח נפש, מעדני אשר.

וכן משמע מדברי המגן אברהם סימן תרנ"ו **שלא היה כאן חשש של פקוח נפש:** שכתב דמגמ' זו משמע שמתר לעבור על איסור דאורייתא משם שלום מלכות, מדחזינן שרצו להקריב את הקרבן שיש בזה מום משום שלום מלכות.

ובמשנה ברורה סימן תרנ"ו ס"ק ט' **כתב דאהרונים מפקפקים על ראייה זו:** דהתם פיקוח נפש היה, ואין ראייה לשאר מקומות שיש אימת המלכות ואין חשש של פקוח נפש, חזינן דהמגן אברהם סבירא שבמעשה הנ"ל לא היה כאן גדר של פקוח נפש.

איך מותר להקריב בהמות למזבח

הרי דבר שנשתמש בו הדיוט אסור לגבוה?

הנה הרמב"ם פרק א' מהלכות בית הבחירה הלכה כ' כתב שאבנים וקורות שחצבן מתחילה לבית הכנסת ומכל שכן להדיוט אין בונין אותם בהר הבית.

יש להקשות: א"כ איך מקריבין למזבח בהמות שנשתמש בהם הדיוט, הרי דבר שנשתמש בו הדיוט אסור למזבח, כך מקשה המגן אברהם אור"ח סימן קמ"ז ס"ק ה', בשו"ת חתם סופר אורח חיים סימן מ', וכן בדעת תורה אור"ח סימן קמ"ז ס"ק ה', וכן בשו"ת מתנה חיים חלק א' סימן י"ד בסופו.

איכא כמה תרומים:

א. רק לבית המקדש יש איסור, להשתמש בדבר שנשתמש בו הדיוט, אבל למזבח אין איסור להשתמש אף בדבר שנשתמש בו הדיוט, כך תירץ המגן אברהם אור"ח סימן קמ"ז ס"ק ה'.

ב. הרי אפילו באיסור עבודה זרה החמורה, לא נאסרו בעלי חיים להשתמש בהם אף שעבדו בזה לעבודה זרה, ונהי דמימי לגבוה מסקינן חד דרגא דנאסרו, מ"מ להדיוט אין נעבד בבעלי חיים, וא"כ הכא לגבי איסור של דבר שנשתמש בו הדיוט אין משתמשין בהם לגבוה דקיל טובא, יש לומר דבעלי חיים לא נאסר ע"י תשמיש הדיוט, כך תירץ בשו"ת חת"ס אור"ח ס"י מ'.

ג. דווקא כלי אשר נעשה לשימוש אז שימוש הדיוט מעכב שלא ישמש עוד לגבוה, אבל בהמה הלא הקרבן אינו בעבודה בחיים רק בשחיטה אשר לוקח הדם והחלב לצורך גבוה, א"כ אינו משמש לפני גבוה במאי ששימש לפני הדיוט, כך תירץ בשו"ת מתנה חיים אור"ח חלק א' סימן י"ד בסופו.

גליון זה נודב ע"י ידידנו

איש אמונם וחביבם של גדולי ישראל

הרב החסיד מנחם אליעזר מוזס שליט"א

לרגל יומא דהלולא רבה של רבו מאור חייו שזכה לשמשו

הרה"ק ה"אמרי חיים" מוויזניץ זי"ע

החל ט' ניסן ת.ג.צ.ב.ה.

יהא רעוא שזכותו של בעל ההלולא יגן בעדו שיעליח בכל אשר יפנה וירוהו נחת מכל יוצאי הלציו

ברכת מזל טוב לידידינו העומד לימיננו בכל עת

איש אמונם וחביבם של גדולי ישראל

הרב החסיד מנחם אליעזר מוזס שליט"א

ובנו ברא כרעא דאבוה ידידינו הרב יחיאל מיכל מוזס שליט"א

לרגל השמחה במעונם שמחת היכנס הנכד / הבן היניק וחכים כמר שלמה זלמן נ"י

לעול התורה והמצוות

יהא רעוא שיזכו לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי חליהם ויעליהו בכל אשר יפנו

מדוע צריך שקרבן עולה יכפר על מחשבת עבירה

הרי מחשבת עבירה אינה עבירה?

בפרשתן א' ד' וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו.

יש לחקור על איזה עבירה מכפר קרבן עולה הרי על כל עבירות יש כפרה חטאת או אשם.

הנה איתא בגמ' יומא ל"ו מובא ברש"י בפרשתן: עולה מכפר על עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני, דברי רבי יוסי הגלילי, רבי עקיבא אומר אין עולה באה אלא על עשה, ועל לא תעשה שניתק לעשה.

אבל בגמ' ירושלמי יומא פרק ח' דף מ"ד, וכן במדרש רבה פרשת צו ז' ג' חולקים על זה: דאיתא שם תני רבי שמעון בן יוחאי, אין העולה באה אלא על הרהורי עבירת הלב.

אמר רבי לוי מקרא מלא הוא "והעולה על רוחכם היה לא תהיה" יחזקאל כ' ל"ב העולה מכפרת על העולה על רוחכם, וכן באיוב הוא אומר "והעלה עולות מספר כולם" כי אמר איוב "אולי חטאו בני וברכו אלהים בלבבם" איוב א' ה' הלא אמרה אין העולה באה אלא על הרהורי הלב.

וברמב"ן בפרשתן כתב הטעם שעולה דווקא באה על המחשבה: שלפי שהוא חטא שאין מכיר בו אלא ה', לפיכך כולה כליל לה'.

יש להקשות: מדוע צריכים כפרה כלל, הרי אמרין בגמ' קדושין ל"ט ע"מ ב' מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, דלא הויא כלום, א"כ מדוע צריכים כפרת עולה על זה, כך מקשה החתם סופר בפרשתן בתורת משה, וכן בתורת משה פרשת מטות, וכן בישמח משה פרשת מטות.

איכא כמה תרוצים:

א. הא דאמרין מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, אין הכונה דלא הויא עבירה כלל, דהא עולה באה לכפר על הרהור הלב, חזינן דמחשבה בעי כפרה, אלא הכונה דלא הויא ממש כמעשה, כך תירץ החתם סופר בתורת משה בפרשת מטות על הפסוק אשה הפרם.

ב. דווקא לבני נח שהם נתפשים על המחשבה כמבואר בתוסי' קדושין ל"ט ע"מ ב' להם מכפר עולה על המחשבה, וסבירא להו כמ"ד ב"ב ט"ו ע"מ ב' שאיוב מבני נח היה לכן צריך כפרה על המחשבה, משא"כ ישראל לא צריך עולה כי אם על עשה, דבישראל אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה, לכן רש"י אינו מביא את הגמ', כך תירץ החתם סופר בתורת משה בפרשתן.

ג. ע"פ מה שכתבו האחרונים פתח עינים שבת ס"ד לרבי החיד"א הא דמחשבה אינה מיחשב עבירה רק לגבי עבירות שרק המעשה הויא עבירה אבל בעריות גם המחשבה גופה הויא עצם עבירה, לכן היה צריכים כפרה על הרהור, וכן מחשבת עבודה זרה, הקב"ה מצרפה למעשה כמבואר בגמ' קדושין ל"ט ע"ב כדכתיב יחזקאל י"ד למען תפוס את בית ישראל בלבם, לכן צריך את העולה כפרה על מחשבת עבודה זרה, כך תירץ ישמח משה פרשת פנחס.

יש להקשות: על דברי התוס' מגילה כ"ג שכתבו מדוע אין אנו קורין בפרשת קרבנות שבת, ומתמצים שאנו קורין רק בקרבנות שהם לכפר, וקרבנות של מוסף שבת אינם לכפרה, וקשה הרי בגמ' אמרין שזה מכפר על כל מיני עבירות כמבואר לעיל, כך מקשה הברכי יוסף אורח חיים סימן רפ"ג, בשם האליה רבה.

ומתוך הברכי יוסף: אף דבודאי מכפרין, מ"מ לא להכי הוא דאתא, עיין בשו"ת דברי יציב ח"מ סימן ק"ג.

איך מקבלין קרבנות מגוים

הרי הם יכולים לחשוב מחשבת פיגול בעת ההקרבה?

בפרשתן: אדם כי יקריב.

פירש רש"י בקרבנות נדבה דיבר הענין, אדם למה נאמר מה אדם לא הקריב מן הגזל וכו'.

ובכלי יקר בפרשתן הקשה: מדוע עשה רש"י תחילה פירוש על כי יקריב, ואחר כך על מלת אדם.

ומתוך: לפי שמתחילה לא קשה אדם למה נאמר שהרי יש לומר שבה למעט האומות שאינן קרוין אדם שאין מקבלין מהם קרבן חובה, אבל עכשיו שנאמר כי יקריב, המורה על שבקרבן נדבה הוא מדבר, ואמרו חז"ל נזיר ס"ב ע"מ א' איש איש לרבות הגוים שנודרים נדרים ונדבות כישראל, אם כן אדם למה נאמר, אלא מה אדם לא הקריב מן הגזל, בענין קושיית האחרונים איך אפשר לכהן להקריב קרבן לנכרי, הרי קימ"ל דאין שליחות לעכו"ם עיין בספר מעדני אשר פרשת אמור תשס"ו כמה תרוצים נפלאים בענין זה.

יש להקשות: לשיטת רבי אליעזר ברבי יוסי זבחים מ"ז דסבירא ליה דהבעלים יכולים לחשוב מחשבת פיגול בקרבן, א"כ איך מקבלין קרבנות מגוי הרי יש לחשוש שמא יפגל הגוי, כך מקשה בשו"ת אבני נזר חלק חושן משפט סימן פ"ו בשם החתם סופר.

איכא כמה תרוצים:

א. גוי אינו חשוד להתכוון להכשיל במה שאין בו הנאה ולמה יוחמד לפגל או לכוון לעבודה זרה ואם דעתו לע"ז למה הביאו למקדש אם לא שיכוון להכשיל ולזה אין הגוי חשוד, כך תירץ בשו"ת אבני נזר חלק חושן משפט סימן פ"ו.

ב. ע"פ שיטות הראשונים תוס' פסחים ס"ג ע"א, וכן ב"מ מ"ג ע"ב, עיין רש"י מנחות ב' ע"ב דפיגול בעינן רק בדיבור ולא מהני במחשבה בלב, לפי אתי שפיר דמשמרים אותה שלא יפגל, מעדני אשר.

מדוע תיקנו לומר כל יום בתפלה משנת איזהו מקומן של זבחים?

יש להקשות: מדוע תיקנו לומר כל יום בתפלה משנת איזהו מקומן של זבחים.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה דאיתא בגמ' מנחות ק"י כל העוסק בתורת אשם כאלו הקריב אשם, עולה כאלו הקריב עולה, והואיל וכל הקרבנות כלולין במשנה זו ראויה היא ביותר להקראות, כך כתוב בתשובות הגאונים סימן כ"ז.

ב. ע"פ מה דאיתא בגמ' קדושין ל' ע"מ א', וכן עבודה זרה י"ט ע"מ ב' אמר רב ספרא משום ר' יהושע בן חנניא, לעולם ישלש אדם שנותיו, שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד, לכן תקנו משנת איזהו מקומן כדי שיהא שליש במשנה, כך תירץ בתוסי' עבודה זרה י"ט ע"מ ב'.

וכן איתא בשולחן ערוך סימן נ' סעיף א' קבעו לשנות פרשת איזהו מקומן וברייתא דר' ישמעאל, כדי שיזכה כל אדם לתלמוד בכל יום מקרא משנה וגמרא, דברייתא דר' ישמעאל הוי במקום גמרא, שהמדרש כגמרא.

ובריב"א ע"ז י"ט ע"א הקשה: וזה שבררו לנו פרק איזהו מקומן יותר מבשאר הפרקים, אמר מורי נר"ו מפני שכולו שנוי בלא שום מחלוקת כלל, ואעפ"י שאין כולו הלכה, דהא קתני הפסח אינו נאכל אלא עד חצות ואנן קיימא לן לדעת רבינו הרמב"ן ז"ל כרבי עקיבא דסבירא ליה אכילת פסחים כל הלילה, דהא איכא חדא סתמא כוותיה במסכת מגילה בפ"ב, מ"מ אחר שנשנה כל הפרק כולו בלא מחלוקת כלל, הוא ראוי לשנות יותר משאר פרקים.

האם מותר לאורח ליטול מנה מהחתונה ולהביאה לאשתו? בפרשתן ה' כ"ג והשיב את הגזילה אשר גזל.

יש לחקור אורח שהוזמן לחתונה והמלצר הגיש לו מנה, האם מותר לאורח ליטול את מנתו ולהביאה לאשתו, לשיטת הסוברים דהאורח זוכה במנה רק כשמכניסה לפיו או דילמא אסור דהויא חשש גזל.

הנה בחשוקי חמד כתובות ב' ע"מ א' חקר בשאלה הנ"ל, ומביא ראיה: מהא דאיתא בתוספתא ביצה פרק ד' סוף ט' מה הן מוציאין מבית המשתה, ופירש שם המנחת ביכורים מי שזימנו אותו למשתה, מה מותר ליקח מבית המשתה לביתו, ואין בזה חשש גזל והקפד בעל הבית חתיכת בשר חלק מהסעודה וגלוסקמא הוא כעין גלוסקא, והוא פת עגול קטן שהיה דרכן לעשות, ומצה מתובלת, כל אלו אין בעל הבית מקפיד עליהן, רבן שמעון בן גמליאל אומר מקום שנהגו לחלק אגוזין וקליות, יוליכו בנו ובתו הקטנים, מוליכין עמו לבית האבל ולבית המשתה ולבית השמחה מקום שנהגו, מותר להוליך בניו ובני ביתו הקטנים לשמחה ולמשתה, ואין בזה הקפד, אחרי שכן נהגו, ויתכן שגם בימינו כן.

ומסיק החשוקי חמד: אך אם בעקבות כך יחסר מנות לאנשים אחרים שהגיעו לאולם, או שבעלי השמחה נוטלים את הנשאר לביתם, אין לקחת את המנה, שהרי דעת בעל השמחה היא שיהיה מנות לכל מי שטרח להגיע לשמחתו.

מי שנאבד לו תעודת אחריות האם מותר לקחת מתבר שיש לו גם תעודת אחריות לאותו מוצר?

יש לחקור שנים שהלכו יחדיו לחנות למוצרי חשמל, ורכשו כל אחד מדפסת יוקרתית, מאותו סוג בדיוק, וקיבלו תעודת אחריות לשנתיים, כעבור חודש המדפסת של ראובן התקלקלה, הוא חיפש את תעודת האחריות והקבלה, אך לא מצא אותם, ומשום שיועד לעולם לא יקבל תיקון או החלפה ללא תעודה, החליט לקחת עמו את התעודה של שמעון חברו האם אסור הדבר משום איסור גזל או שקר, או שמא מכיון שנמצא בתקופה שהאחריות עדיין בתקופה אין בכך שום חשש.

הנה בחשוקי חמד כתובות פ"ט ע"מ א' חקר בזה, ומסיק: דנראה שאין בזה חשש של גניבה, מאחר והאמת היא שיש לו אחריות, אלא שלא מוצא אותה, אם כן מה לי תעודה זו או תעודה אחרת.

וכותב דכך משמע מדברי התוספות גיטין כו ע"מ ד"ה הא אמר וז"ל וכיון שראינו בידה, פשיטא דיהויר, אפילו אינו שלה ואפילו אין הבעל מודה, וכן כתבו בתחילת הדיבור וז"ל הא אי לא הוה חיישינן לנמלך, היו מחזירים לה את הגט, אפילו אינו שלה, כיון דאינה צריכה אלא לראיה, ואם כן גם בענינו כן, מאחר ואינו צריך את התעודה אלא לראיה, יכול להשתמש בשטר האחריות של חברו.

יש להקשות: מדברי התוספות דף ד' ע"מ ד"ה מודה ר' אלעזר דמזויף מתוכו פסול, דאע"ג שהדבר אמת, אין לעשות אלא בעדות כשר, ואם כן איך אפשר להשיב לאשה את הגט שמצאה, הרי אם זה לא שלה הוי עדות שקר, כך מקשה בחשוקי חמד.

ומתיר: דאם העדים פסולים, הרי שהשטר מזויף ושקר, ואסור להחזיקו בבית, ועומד לשריפה ואסור להשתמש בו, משא"כ בדף כ"ז שעצם הגט כשר, והעדות אמינה, אלא שמעידים על אשה אחרת, בזה רשאים ב"ד להשתמש בגט וליתנה לאשה זו, הגם שהוא לא שלה, מאחר ועצם הגט כשר, אך אם השטר אחריות רשום על שם חברו צ"ע אם מותר לו להתחזות כחברו, שאולי יש בזה משום מדבר שקר תרחק.

האם יש חיוב להעיד עדות בבית דין אף באופן שיכול להפסיד מזה כסף?

בפרשתן ה' א' ונפש כי תחטא והוא עד אם לא יגיד ונשא עונו.

הנה כתב הרמב"ם הלכות עדות פרק א' העד מצווה להעיד בבית דין בכל עדות שיועד, בין בעדות שחייב בה את חברו בין בעדות שזיכרו בו, והוא שיתבענו להעיד בדיני ממונות שנאמר והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו.

יש לחקור ראובן תובע את שמעון לדין תורה שחייב לו מעות, ויש לראובן שני עדים על כך, ושמעון הוא גברא אלמא, ואומר לעדים לא כדאי לכם להעיד לחובתי, והעדים מבינים את הרמז שאם יעידו לחובתו הוא יזיקם, האם הם חייבים להעיד אף שיגרם להם נזק, כתוצאה מעדותם.

הנה בשו"ת אבקת רובל סימן קצ"ה נשאל על עד שהזמינוהו להעיד בבית הדין, ואינו רוצה להעיד, מחמת סכנת גוף וממונו, והשיב האבקת רובל בטענה השמינית שאפילו אין בזה אלא סכנת ממונו אינו חייב להעיד, ואין אומרים לזה הפסד ממונו, כדי שיזכה חברך בממונו.

וכן בספר אמרי בינה הלכות עדות סימן ח' כתב ואין לומר שהתורה חייבתו להעיד, אף במקום הפסד ממונו, זה אינו דודאי אין חייב להפסיד ממונו ושכר בטלה מותר לקבל, ומה שאמרינן שיש באי הגדת עדות לאו דלא תעמוד, אין זה אלא אסמכתא בעלמא.

יש להקשות: לשיטת השער המשפט סימן כ"ח דגם בממונו יש את האיסור של לא תעמוד על דם רעך, האם יהא חייב להפסיד כל ממונו על עדות כמו על כל לא תעשה.

נראה לתירץ: ע"פ שיטת החתם סופר בהגות על ש"ע אור"ח סימן תרנ"ו, וכן כתב הפרי מנדים אור"ח סימן תרנ"ו באשל אברהם דבלא תעשה שעוברים בשב ואל תעשה אין צריך להוציא כל ממונו לפי הנ"ל אתי שפיר דהרי כשאנו אומר עדות עובר בשב ואל תעשה ואינו צריך להוציא על זה כל ממונו.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י יודינו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברובלין או כפייה במצוות, ובאכילת מצה. 1. בפרשתינו יקריב אותו לרצונו לפני ה'. בגמרא ראש השנה דף ו' ע"א. יקריב אתו - מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו - תלמוד לומר לרצונו. הא כיצד, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. והדין הוא כן גם בכל המצוות שכופין אותו כ"כ ח"ס' בכתובות מ"ט ע"ב, וצ"ע למ"ד מצוות צריכות כונה איך מועיל מה דאומר רוצה אני, הרי מאחר ואינו חפץ בקיום המצוה אמאי מקיים למצוה. 2. באכילת מצה קשה ביותר אמאי אם כפו אותו לאכול מצה יוצא, הרי כל שישנו בבל תאכל חמץ הרי הוא בקום אכול מצה, ובחמץ אם כפו אותו הרי אינו עובר איסור.

ב מצה גזולה. מי שגול מים ולש בזה קמוח שלו האם המצה נחשבת כמצה גזולה, או שמצה גזולה רק אם גול הקמח או המצה.

ג ללמוד קודם בדיקת חמץ. האם לעם הארץ יש איסור ללמוד קודם בדיקת חמץ כי אין חשש שמא ימשך בלימודו.

ד אכילת הפסח. 1. הדין הוא וכ"פ הרמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ב הלכה טו שבני התבורה שהיה אחד מהם גרגרן רשאים להוציא מן ונתנין לו חלקו, מה יהיה כשאומר להם שמכאן ולהבא לא יאכל יותר בגרגרות, האם ככה"ג רשאים להוציא, או שכבר לא יכולים להוציא עד שיאכל שוב בגרגרות. 2. בכלל יש לשאול האם באכילת מצוה יש איסור לאכול הרבה דרך גרגרות, דאולי מכיון שמקיים מצוה אין לאיסור דהרי רוצה לאכול הרה מחמת המצוה.

ה עובר על מצות הרופאים. חולה שהרופאים אמרו לו שאסור לו לאכול מצות שסכנה בשבילו ואכל האם קיים את המצוה או שזה מצוה הבאה בעבירה.

ו חידה: איך יתכן שראובן עבר על חמץ בבל יראה ויהיה מותר לו ליהנות מהחמץ אחר הפסח?

ז חידה. איך יתכן אדם שמוכר את כל חמצו לנכרי, ואומר את הנוסח הרגיל של הביטול, ועם כל זה לאחר הפסח אסור לו לאכול את החמץ וצריך לבערו?

ח חידה. כיצד יתכן שאדם הדר בבית וגם יגור בביתו בפסח וחייב לבדוק את חמצו, ואף על פי כן לא יברך על הבדיקה?

ט חידה: מתי יש מצוה לאכול מצה בערב פסח?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
  2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
  3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הווכה יבדוק תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
  4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
  5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה - 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com (לברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010) נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו.
- אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזרי"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

הזוכה לחודש אדר הרב דוב בער רייכמן שליט"א טלל בעלזא ירושלים

מכתבים למערכת

איך היה מותר לנשים להביא מה שטוו למקדש הרי מעשה ידיהם שייך לבעליהן

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דכתבו בתוספת על התורה בפרשת ויקהל דלכך תקו את המראות הצובאות בכיור, לפי שאמרו רבותינו בהם כי ע"פ א"כ כל הזבחים שנבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה, והנשים אינם נכנסים בעזרה כשהיה הכהן מקטיר את הזבחים לנשים, היו עומדות מחוץ לפתח העזרה ורואה אותן הכהן במראות והיה מקטיר לשמן, וקשה הרי איתא בתוס' תנינא ביא ריש ע"א דאפשר לשלוח את הקרבן ע"י שליח, ועל כרחק דכשמוכין לשם האשה ושם בעלה די בזה, ותרעם דהא מהני בנט.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת נראה לתרץ, כיון דיעקר התקנה דמעשה ידיה לבעלה, היה כדי להביא פרנסה לביתו, והיות שבמדבר היה להם כל צרכם, ובמצב זו מבואר בש"ע אה"ע סימן פ' ס"ק ב' שאם יש לו ממון הרבה אינו יכול לכופה לעשות מלאכה כל היום שלפי רוב הממון ממעט במלאכה, וגם כפי הנראה במדבר לא היו מקומות עבודה כדי להרוויח פרנסתם על כן היתה יכולה להתנדב עבור מלאכת המשכן ולא היה זכות ביד הבעל לעכב בזה.

הרה"ג יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עולית נראה לתרץ ע"פ מה שכתב הספורנו והנחלת יעקב ליישב הקושיא איך קיבלו מהם כלל, הרי קימ"ל דאין מקבלין צדקה מן הנשים, ומתריצים דלכך כתיב ויבאו אנשים על הנשים שבאו הנשים עם בעליהם להסכים בנדבה, א"כ בעליהם הסכימו על מעשה ידיה.

הרה"ג יוסף דויטש שליט"א בני ברק נראה לתרץ ע"פ מה שהובא בספר מעדני אשר פרשת תרומה תס"ז לחקור האם לצורך המקדש היה מותר לישול צדקה מהנשים כמה שנתנו, הבאתם את האור החיים הקדוש על הפסוק מאת כל איש דכתב דלמשכן היו מקבלים מהנשים גם דבר גדול, וכתב ב' טעמים בדבר האחדון ע"פ מה דאיתא בירושלמי שקלים פרק א' הלכה ה' כי המשכן הוא כפרה על מעשה העגל, והיכא שזוהא בשביל כפרה מותר לקחת מהאשה מתנה מרובה, השני ע"פ מה דאיתא במדרש רבה שנות פרק ל"ג אמר משה לפני הקב"ה וישראל יכולים לבנות משכן אמר לו מהקטן שבהן, כי המן היה מוריד לישראל אנשים טובות ומרגליות, וכן ע"פ מה דאמרו דמביות מצרים נטלו קטן שבכולם משא מ' המורים כסף וזהב ואבנים ומרגליות, א"כ לפי עשירות שלהם מה שיתנו זה בבחינת דבר קטן, לפי הנ"ל אתי שפיר.

מתי חוזרים הרשעים לגיהנום במוצאי שבת

מה שהקשתם על מה שכתב הרמ"א סימן רצ"א ס"ב שאסור לשנות מים בין מנחה למערב בשבת דאו חזרין הנשמות לגיהנום, דיש להקשות דסותר את עצמו דלקמן סימן רצ"ה כותב הרמ"א והיינו נוסד קדושה באירכות כדי לאחר סדר קדושה שאו חזרין רשעים לגיהנום, והמה דברים הסותרים זה את זה, ותרצתם.

הרה"ג צבי אסטרייכר שליט"א ר"מ בבתי"ד בעלזא בית שמש ומח"ס הנפלא מעיני הנצחי ראיתי דבר נפלא טובא בספר מבואר ועד צאתו שנתגלו לו ב' נשמות להרה"ק מפשעורסק זצוק"ל ושאל להם מה נעשה בדניכס, ענו לו כך, האחד לא אכל בעולם הזה סעודת מלוא מלכה וחזרו לגיהנום מיד ביציאת השבת, השני אכל מלוא מלכה במוצאי שבת ולא חזר לגיהנום עד שהאחרון היהודים בכל העולם כולו אכל סעודת מלוא מלכה.

איך היה מותר לעשות את הכיור ממראות של הנשים

הרי דבר שנשתמש בו הדיוט אסור לגבוה

מה שהקשתם בשם המגן אברהם אור"ח סימן קמ"ז על הא דכתבו בפרשת ויקהל ליה ח' ויעש את הכיור נחושת ואת כנו נחושת במראות הצבאות, דיש להקשות איך היה מותר לעשות את הכיור מהמראות הצבאות, הרי קימ"ל הרמב"ם הלכות בית הבחירה פרק א' הלכה כ', מובא במגן אברהם סימן קמ"ז דדבר שנשתמש בו הדיוט לא יעשנו לגבוה, ותרצתם בשלשה אופנים.

הגאון רבי דוד ליסציץ שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

הגאון יוסף צבי ברייער שליט"א אשדוד

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

יש לציין דבספר שלחן המטהר סימן קמ"ז בה"ב רוב סי' א' כתב דהמראות הצבאות היה היתר מיוחד ע"פ הדיבור אבל לדורות אסור.

האם כהן שמקריב קרבן צריך לדעת איך נראה בעל הקרבן כדי שיהא הקרבן לשמה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דכתבו בתוספת על התורה בפרשת ויקהל דלכך תקו את המראות הצובאות בכיור, לפי שאמרו רבותינו בהם כי ע"פ א"כ כל הזבחים שנבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה, והנשים אינם נכנסים בעזרה כשהיה הכהן מקטיר את הזבחים לנשים, היו עומדות מחוץ לפתח העזרה ורואה אותן הכהן במראות והיה מקטיר לשמן, וקשה הרי איתא בתוס' תנינא ביא ריש ע"א דאפשר לשלוח את הקרבן ע"י שליח, ועל כרחק דכשמוכין לשם האשה ושם בעלה די בזה, ותרעם דהא מהני בנט.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת נראה לתרץ, דודאי לכתחילה צריך שיעמוד על הקרבן כדאיתא במשנה ריש פרק ד' התענית וכי האיך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו, ועיין בגמ' סוטה ח' ע"פ א' ברש"י שכתב וז"ל ומצוה על האדם שיעמוד וישמור על קרבנו ונפקא לן בספרי משמרו להקריב לי במועדו.

מדוע עשו מראות בבית המקדש

מה שהקשתם בשם הראשונים, מדוע עשו מראות בבית המקדש מה צורך היה בזה, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א ליקודו מח"ס הנפלא אצרות הים

נראה לציין דבספר משיבת נפש כתב הטעם למראות, כדי שיתכלו בהם הכהנים כבואם אל אהל מועד בשעה שחם רוחצים אצל הכיור, ויראו במראה שלא ימצא דבר קרב או איזה דבר על בגדיהם משום הכון לקראת ה' אלוךך ישראל, והש"ך הביא עוד טעם שאלו הנשים היו חפוצות בבה לאהל מועד לשמוע דברי תורה או להתפלל וכמו שתיגרם התרגום דאתין לצלאה, והיו מתביישין שלא יראו אותם האנשים, על כן התחכו לעשות מראה וע"י אותם מראות היו רואים כל מה שבפנים.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

יש לציין הדעת וקנים מבעלי התוספת וכן ההוקוני שאומרים שהמראות היה נתון בין אהל מועד ובין המיובח משוך מעט כלפי צפון כדי שתראנה אותו הנשים הצובאות והיה נזכר להם שמשם משקים את הסטות כדכתיב בפרשת סוטה מים קדושים בכלי חרס.

איך היה כשר בבית המקדש הטויה שעל גבי הבהמה הרי זה הוא שלא כדרכה

מה שהקשתם בשם החלוקת יואב על הגמ' שבת ע"ב אמר רבה בב"א א"ר יוחנן הטויה צמר שעל גבי בהמה בשבת, חייב שלש הטאות, משום גזו, משום מנפץ, משום טויה, רב כהנא אמר אין דרך גזירה בכך, ואין דרך מנפץ בכך, ואין דרך טויה בכך, ופרקי' והתניא משמיה דר' נחמיה שטוף בעינים וטו בעינים אלמא טויה על גבי בהמה שמה טויה, ומשיי חכמה יתירה שאני, ופרש"י חכמה יתירה כדכתיב וכל אשה חכמת לב אבל להדיא אין דרכו בכך והוויא כלאחר יד, יש להקשות לפי דברי הבית שמואל והחלקת מחוקק אבה"ע סימן קכ"ז דהפטור של כלאחר יד נפק מקרא דמלאכת מחשבת, וא"כ במשכן דכתיב ביה מלאכת מחשבת, והיינו שבדרך כלל אם ירצה האדם לטוות את הצמר בעודו על גב העינים יתקשה לעשות זאת שהרי הבהמה מתנונעת ואינה מניחה לטוות על גבה, אולם לצורך המשכן ניתנה חכמה מיוחדת אף לבהמות שהניחו לטוות על גביהן את הידירות, לפי הנ"ל אתי שפיר.

הרה"ג יואל אברהם מושקוביץ שליט"א ירושלים כולל סאטמאר

נראה לציין מה שתירץ הגאון רבי שמואל אהרן פרדס טובא בספר כמציא שלל רב דה תמ"ב דיש חילוק מחדש בין הטויה על גבי העינים במשכן לבין טויה על גבי העינים בימינו, חכמה היתירה שהיתה בטויה זו, לא היה חכמתן של הנשים הגוזזות, אלא הכוונה על פי דברי המדרש שנות רבה מ"ח חכמה ותבונה בהמה, בהמה כתיב שניתנה חכמה באדם ובבהמה עד כאן דברי המדרש, והיינו שבדרך כלל אם ירצה האדם לטוות את הצמר בעודו על גב העינים יתקשה לעשות זאת שהרי הבהמה מתנונעת ואינה מניחה לטוות על גבה, אולם לצורך המשכן ניתנה חכמה מיוחדת אף לבהמות שהניחו לטוות על גביהן את הידירות, לפי הנ"ל אתי שפיר.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א

לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com

לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

ברכת מז"ט לידידינו

הרה"ג יוסף דויטש שליט"א ב"ב

לרגל שמחת הולדת בנו ני"ו במז"ט

יהא רעוא שיזכה לרוות נחת מכל יוצ"ח

ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג דוד משינסקי שליט"א

מרבין תורה במונסי

לעילוי נשמת אביו הרה"ג החסיד מופלא

מסופרי המלך הגאון הקדוש

בעל השפע חיים זי"ע

העמיד מאות תלמידים הגונים

רבי יעקב עקיבא בן הרב צבי ז"ל

נלב"ע אור ל' ניסן תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

